

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત અમદાવાદમાં

આર/ક્રીમીનલ અપીલ નં.૨૧ ઓફ ૨૦૦૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી એસ.વી. પીન્ટો

સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

પરબતભાઈ કનાભાઈ વડાલિયા અને અન્ય

=====

ઉપસ્થીતી:

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ તરફે સુશ્રી સી. એમ. શાહ, એપીપી

સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨ તરફે બેલેબલ વોરંટ
બજવાવામાં આવેલ

સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨ તરફેશ્રી રુતુરાજ નાણાંવટી
(૫૬૨૪)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી સુશ્રી એસ.વી. પીન્ટો

તારીખ:૦૪/૦૬/૨૦૨૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અપીલ અપીલકર્તા - રાજ્ય દ્વારા ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર,
૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮(૧)(૩) હેઠળ વિદ્વાન બીજા ફાસ્ટ ટ્રેક જજ, જૂનાગઢ
(જે હવે પછી 'સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) દ્વારા તારીખ
૧૨.૧૦.૨૦૦૭ ના રોજ સ્પેશિયલ (એસીબી) કેસ નં. ૩/૧૯૯૫ માં પસાર

કરવામાં આવેલ નિર્દોષ મુક્તિના ચુકાદા અને હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા, સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે સામાવાળા – આરોપીઓને ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ (જે હવે પછી 'સદર પી.સી. એક્ટ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમો ૭, ૧૨, ૧૩(૧)(ડી) અને ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરેલ છે. અનુકૂળતા, સ્પષ્ટતા અને સંક્ષિપ્તતા ખાતર સામાવાળાઓને હવે પછી મૂળ કેસમાં તેમના હોદ્દા મુજબ 'સદર આરોપીઓ' તરીકે ઉલ્લેખિત કરવામાં આવેલ છે.

૨. હાલની અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતા સંબંધિત તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૨.૧. કે આરોપી નં. ૧ – પરબતભાઈ કાનાભાઈ વડાલિયા ફૂડ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે કામ કરતા હતા અને આરોપી નં. ૨ – અબ્દુલભાઈ રહેમાનભાઈ ઓસ્માન મદદનીશ કમિશનર, ખોરાક અને આયુર્વેદિક નિયંત્રણ વિભાગ, જૂનાગઢની કચેરીમાં હેલ્પર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. કે ફરિયાદી અલ્કેશકુમાર કુલાભાઈ ગુંદણિયા જૂનાગઢમાં તળાવ દરવાજા પાસે "પ્રણામ પ્રોવિઝન સ્ટોર" નામની કરિયાણાની દુકાન ધરાવતા હતા. તારીખ ૧૦.૦૮.૧૯૯૪ ના રોજ સવારે આશરે ૧૧:૩૦ કલાકે, બંને આરોપીઓ આવ્યા અને ફરિયાદીને કહ્યું કે તેમણે તેમની દુકાનેથી સેમ્પલ લેવાના છે અને સેમ્પલ લેવા અંગેની વાતચીત દરમિયાન, આરોપી નં. ૧ એ સ્ટાન્ડર્ડ કંપનીના સેમ્પલ લેવા માટે ગેરકાયદેસર લાંચ તરીકે રૂ. ૫૦૦/- ની રકમની માંગણી કરી. કે ભાવતાલ કર્યા પછી ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ રૂ. ૪૦૦/- નક્કી કરવામાં આવી હતી અને ફરિયાદી પાસે રકમ

ન હોવાથી, તેમણે તેઓને કહ્યું કે તેઓ ૨-૩ દિવસ પછી રકમ ચૂકવશે. કે ફરિયાદી ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ ચૂકવવા માંગતા ન હતા અને તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૪ ના રોજ, એસીબી પોલીસ સ્ટેશન, જૂનાગઢ ગયા અને સદર પી.સી. એક્ટની કલમો ૭, ૧૨, ૧૩(૧)(ડી) અને ૧૩(૨) હેઠળ ફરિયાદ આપી, જે સી.આર. નં. ૯/૧૯૯૪ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી.

૨.૨. કે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસરે પંચ સાક્ષીઓને બોલાવ્યા અને સોસાયટીના ખૂણા પાસે આવેલી પાનબીડીની દુકાને છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું જ્યાં આરોપી નં. ૧ રહેતા હતા અને બપોરે આશરે ૧૨:૧૫ કલાકે, આરોપી નં. ૧ તેમના મોટરસાયકલ પર આવ્યા અને ફરિયાદીને ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ આરોપી નં. ૨ ને આપવા કહ્યું. કે ફરિયાદી અને શેડો સાક્ષી આરોપી નં. ૨ ના ઘરે ગયા અને ગેરકાયદેસર લાંચ તરીકે રૂ. ૪૦૦/- ની રકમ આપી, જે તેમના દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી. કે પૂર્વ-નિર્ધારિત ઇશારો મળ્યા પછી, રેડિંગ પાર્ટીના સભ્યો આવ્યા અને આરોપી નં. ૨ ને રંગેહાથ પકડી લીધા. કે તપાસ અધિકારીએ સંબંધિત સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા અને ફરિયાદપક્ષ માટે મંજૂરીનો હુકમ મળ્યા પછી વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ, જૂનાગઢ સમક્ષ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે સ્પેશિયલ એસીબી કેસ નં. ૩/૧૯૯૫ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૨.૩. આરોપીઓને યોગ્ય રીતે સમન્સની બજવણી કરવામાં આવી હતી અને આરોપીઓ સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ હાજર થયા હતા અને ધ કોડ

ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૨૦૭ હેઠળની યોગ્ય કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી, આંક ૧૩ પર આરોપીઓ સામે તહોમતનામું ઘડવામાં આવ્યું હતું અને આરોપીઓના નિવેદનો અનુક્રમે આંક ૧૪ અને આંક ૧૫ પર નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેમાં, આરોપીઓએ તહોમતનામામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોનો ઇનકાર કર્યો હતો અને ફરિયાદપક્ષના પુરાવા રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવ્યા હતા. કે ફરિયાદપક્ષના સમગ્ર પુરાવા રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવ્યા પછી, વિદ્વાન એ.પી.પી. એ આંક ૧૬ પર કલોક્કિંગ પુરસીસ રજૂ કરી અને સદર કોડની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીઓના વધુ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેમાં, બંને આરોપીઓએ તેમની સામેના તમામ પુરાવાઓનો ઇનકાર કર્યો હતો.

૨.૪. વિદ્વાન એ.પી.પી. અને આરોપીના વિદ્વાન વકીલની દલીલો પછી, સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે તારીખ ૧૨.૧૦.૨૦૦૭ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને નિર્દોષ મુક્તિના હુકમ દ્વારા બંને આરોપીઓને તમામ ગુનાઓ માટે નિર્દોષ મુક્ત કર્યા.

૩. તારીખ ૧૨.૧૦.૨૦૦૭ ના રોજ સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને નિર્દોષ મુક્તિના હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, અપીલકર્તા – રાજ્યે મુખ્યત્વે એવો દાવો કરતા હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે કે વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ કાયદા અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓથી વિપરીત છે અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા ૩ સાક્ષીઓના

મૌખિક પુરાવા અને તેમના કેસના સમર્થનમાં સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ૨૩ દસ્તાવેજી પુરાવાઓને સાચા અને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાને લીધા નથી. કે સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ ટેકો આપનાર પુરાવાને યોગ્ય રીતે ધ્યાને લીધા નથી અને કેસના રેકૉર્ડ પર દેખીતી રીતે ગંભીર ભૂલ કરી છે અને તેથી, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ ગેરકાયદેસર, અમાન્ય, અયોગ્ય છે અને તે રદ કરવા અને બાજુ પર રાખવાને પાત્ર છે. કે ફરિયાદીએ, તેમના પુરાવામાં, જણાવ્યું છે કે સ્ટાન્ડર્ડ સેમ્પલ લેવા માટે આરોપી નં. ૧ દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની રકમની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને આરોપી નં. ૨ એ પંચ સાક્ષીની હાજરીમાં ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ સ્વીકારી છે. કે ફરિયાદમાં, ફરિયાદીએ થયેલી સમગ્ર વાતચીતનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કર્યો છે અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી સ્પષ્ટપણે પ્રસ્થાપિત થાય છે અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત પાસે વિપરીત નિષ્કર્ષ પર આવવાનું કોઈ માન્ય કારણ નથી. કે ફરિયાદપક્ષે ગેરકાયદેસર લાંચ તરીકે રકમની માંગણી, સ્વીકૃતિ અને રિકવરીના તમામ તત્વો સાબિત કર્યા છે અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખામીયુક્ત હોવાથી તેને રદ કરવા અને બાજુ પર રાખવા જરૂરી છે અને સદર આરોપીઓને તમામ ગુનાઓ માટે દોષિત ઠરાવવા જોઈએ.

૪. અપીલકર્તા – રાજ્ય માટે વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી

સી.એમ. શાહ અને સદર આરોપીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઋતુરાજ નાણાવટીને સાંભળ્યા. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને નિર્દોષ મુક્તિના હુકમનું અવલોકન કર્યું અને કેસના રેકૉર્ડ પર ફરિયાદપક્ષના સમગ્ર પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યું છે.

૫. અપીલકર્તા – રાજ્ય માટે વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી સી.એમ. શાહ આ અદાલતને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા સમગ્ર પુરાવાઓમાંથી લઈ ગયા છે અને ભારપૂર્વક દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીની ફરિયાદમાં ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવી છે અને પંચ સાક્ષી દ્વારા પંચનામું પણ સાબિત કરવામાં આવ્યું છે જોકે પંચ સાક્ષી હોસ્ટાઈલ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. તે કાયદાનો પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે હોસ્ટાઈલ સાક્ષીના સમગ્ર પુરાવાને કાઢી નાખવા જોઈએ નહીં અને વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા ઉલટતપાસ દરમિયાન, પંચ સાક્ષીએ, અમુક અંશે, ફરિયાદપક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે. કે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર મૃત્યુ પામ્યા હોવાથી, તેમની જુબાની સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ નોંધી શકાઈ ન હતી પરંતુ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બચુભાઈ નાનુભાઈ કેસરિયા, જેઓ રેડિંગ પાર્ટીના સભ્ય હતા અને ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર સાથે સમગ્ર સમય દરમિયાન હતા, તેમણે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી સમગ્ર પ્રક્રિયાનું વર્ણન કર્યું છે અને આ સાક્ષીની જુબાની પર શંકા કરવાનું કોઈ કારણ નથી. કે ફરિયાદપક્ષે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને આરોપી નં. ૨ દ્વારા તેની સ્વીકૃતિ અને આરોપી નં. ૨ ના કબજામાંથી પાવડરવાળી ચલણી

નોટોની રિકવરીના તમામ તત્વો સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યા છે અને તેથી, સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ રદ થવો જોઈએ અને બંને આરોપીઓને સદર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠરાવવા જોઈએ.

૬. સદર આરોપીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઋતુરાજ નાણાવટીએ રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદપક્ષના પુરાવા પરથી, રેકૉર્ડ પર આવ્યું છે કે આરોપી નં. ૧ એ ગેરકાયદેસર લાંચની રકમની માંગણી કરી ન હતી અને હકીકતમાં, ફરિયાદીએ પોતે જ બિલમાં વાળીને ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જે આરોપીઓને આપવાનું હતું કારણ કે જે દિવસે આરોપીઓએ સેમ્પલ લીધા હતા તે દિવસે બિલ રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું. કે જે તારીખે સેમ્પલ લેવામાં આવ્યા હતા તે તારીખે અથવા ટ્રેપના સમયે પછીની તારીખે આરોપી નં. ૧ દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અંગે કોઈ પુરાવો નથી. કે જો આરોપી નં. ૧ એ, હકીકતમાં, ટ્રેપના સમયે જ્યારે તેઓ ફરિયાદીને મળ્યા ત્યારે ગેરકાયદેસર લાંચની રકમની માંગણી કરી હોત, તો તેમણે પોતે જ ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ સ્વીકારી હોત અને ફરિયાદીને જઈને આરોપી નં. ૨ ને આપવાનું કહ્યું ન હોત. કે આ પોતે જ દર્શાવે છે કે બિલ આપવાનું હતું અને ફરિયાદીએ સ્વીકાર્યું છે કે પાવડરવાળી ચલણી નોટો વાળીને બિલમાં મૂકવામાં આવી હતી, જે આરોપી નં. ૨ ને આપવાનું હતું અને આરોપી નં. ૨ ને બિલમાં મૂકવામાં આવેલી કોઈપણ ચલણી નોટો વિશે જાણ ન હતી. કે પંચ સાક્ષી, જેઓ સ્વતંત્ર સાક્ષી છે, તેઓ હોસ્ટાઈલ થયા છે અને ફરિયાદપક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો નથી અને ટ્રેપ લેઈંગ

ઓફિસરના પુરાવા રેકૉર્ડ પર આવ્યા નથી. કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બચુભાઈ નાનુભાઈ કેસરિયાએ તેમણે સાંભળેલી કોઈપણ માંગણી વિશે જુબાની આપી નથી અને સદર આરોપીઓ દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણીની ગેરહાજરીમાં, સદર આરોપીઓને સદર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠરાવી શકાય નહીં. કે સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા તમામ પુરાવાઓને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં સાચી રીતે ધ્યાને લીધા છે અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે, સકારણ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને નિર્દોષ મુક્તિના હુકમ દ્વારા, સદર આરોપીઓને સાચી રીતે નિર્દોષ મુક્ત કર્યા છે અને તેથી, અપીલકર્તાની અપીલ નામંજૂર કરવી જોઈએ.

૬.૧. સદર આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલે ૨૦૨૩ (૦) એ.આઈ.જે.ઈ.એલ.- એસ.સી. ૭૦૬૨૫ માં નોંધાયેલા નીરજ દત્તા વિરુદ્ધ સ્ટેટ (ગવર્નમેન્ટ ઓફ એન.સી.ટી. ઓફ દિલ્હી) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે અને સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા - ૮૮ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: ૮૮. ઉપરોક્ત ચર્ચામાંથી જે ફલિત થાય છે તેનો સારાંશ નીચે મુજબ છે:

૮૮.૧. (એ) સદર અધિનિયમની કલમો ૭ અને ૧૩(૧)(ડી)(આઈ) અને (આઈઆઈ) હેઠળ આરોપી જાહેર સેવકનો ગુનો પ્રસ્થાપિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા વિવાદિત હકીકત તરીકે જાહેર સેવક દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિની સાબિતી એ એક આવશ્યક શરત છે.

૮૮.૨. (બી) આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સૌ પ્રથમ

ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને ત્યારપછીની સ્વીકૃતિ હકીકત તરીકે સાબિત કરવી પડે છે. આ વિવાદિત હકીકત કાં તો પ્રત્યક્ષ પુરાવા દ્વારા સાબિત કરી શકાય છે જે મૌખિક પુરાવા અથવા દસ્તાવેજી પુરાવાના રૂપમાં હોઈ શકે છે.

૮૮.૩. (સી) વધુમાં, પ્રત્યક્ષ મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાની ગેરહાજરીમાં વિવાદિત હકીકત, એટલે કે, ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિની સાબિતી સંજોગોજન્ય પુરાવા દ્વારા પણ સાબિત કરી શકાય છે.

૮૮.૪. (ડી) વિવાદિત હકીકત સાબિત કરવા માટે, એટલે કે, જાહેર સેવક દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ, નીચેના પાસાઓ ધ્યાનમાં રાખવા પડે છે:

(આઈ) જો જાહેર સેવક તરફથી કોઈ માંગણી કર્યા વિના લાંચ આપનાર દ્વારા ચૂકવણી કરવાની ઓફર હોય અને બાદમાં ફક્ત ઓફર સ્વીકારે અને ગેરકાયદેસર લાંચ મેળવે, તો તે સદર અધિનિયમની કલમ ૭ મુજબ સ્વીકૃતિનો કેસ છે. આવા કિસ્સામાં, જાહેર સેવક દ્વારા અગાઉથી માંગણી હોવી જરૂરી નથી.

(આઈઆઈ) બીજી બાજુ, જો જાહેર સેવક માંગણી કરે છે અને લાંચ આપનાર માંગણી સ્વીકારે છે અને માંગેલી લાંચ આપે છે જે બદલામાં જાહેર સેવક દ્વારા મેળવવામાં આવે છે, તો તે મેળવવાનો કેસ છે. મેળવવાના કિસ્સામાં, ગેરકાયદેસર લાંચ માટે અગાઉની માંગણી જાહેર સેવક તરફથી ઉદ્ભવે છે. આ સદર અધિનિયમની કલમો ૧૩(૧)(ડી)(I) અને (iii) હેઠળનો ગુનો છે.

(III) ઉપરના (આઈ) અને (આઈઆઈ) બંને કિસ્સાઓમાં, લાંચ આપનાર દ્વારા ઓફર અને જાહેર સેવક દ્વારા માંગણી અનુક્રમે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા વિવાદિત

હકીકત તરીકે સાબિત થવી જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અન્ય કશા વગર ગેરકાયદેસર લાંચની માત્ર સ્વીકૃતિ અથવા પ્રાપ્તિ તેને સદર અધિનિયમની અનુક્રમે કલમ ૭ અથવા કલમો ૧૩(૧)(ડી)(i) અને (ii) હેઠળ ગુનો બનાવશે નહીં. તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૭ હેઠળ, ગુનો સાબિત કરવા માટે, લાંચ આપનાર તરફથી એક ઓફર ઉદ્ભવવી જોઈએ જે જાહેર સેવક દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે જે તેને ગુનો બનાવશે. તેવી જ રીતે, જાહેર સેવક દ્વારા અગાઉની માંગણી જ્યારે લાંચ આપનાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે અને બદલામાં કોઈ ચૂકવણી કરવામાં આવે જે જાહેર સેવક દ્વારા પ્રાપ્ત થાય, તો તે સદર અધિનિયમની કલમો ૧૩(૧)(ડી)(i) અને (ii) હેઠળ મેળવવાનો ગુનો બનશે.

૮૮.૫. (ઈ) ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ અથવા મેળવવા અંગેની હકીકતની ધારણા અદાલત દ્વારા અનુમાનના રૂપમાં માત્ર ત્યારે જ કરી શકાય જ્યારે પાયાની હકીકતો સંબંધિત મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા સાબિત થઈ હોય અને તેની ગેરહાજરીમાં નહીં. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીના આધારે, ફરિયાદપક્ષ દ્વારા માંગણીની હકીકત સાબિત કરવામાં આવી છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં લેતી વખતે હકીકતની ધારણા ઊભી કરવાનો વિવેકાધિકાર અદાલતને છે. અલબત્ત, હકીકતની ધારણા આરોપી દ્વારા ખંડનને પાત્ર છે અને ખંડનની ગેરહાજરીમાં ધારણા ઊભી રહે છે.

૮૮.૬. (એફ) જો ફરિયાદી "હોસ્ટાઈલ" થઈ જાય, અથવા મૃત્યુ પામ્યા હોય અથવા ન્યાયિક કાર્યવાહી દરમિયાન તેનો પુરાવો આપવા માટે ઉપલબ્ધ ન હોય, તો ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અન્ય કોઈપણ સાક્ષીનો પુરાવો આપીને

સાબિત કરી શકાય છે જે ફરીથી પુરાવો આપી શકે છે, કાં તો મૌખિક રીતે અથવા દસ્તાવેજી પુરાવા દ્વારા અથવા ફરિયાદપક્ષ સંજોગોજન્ય પુરાવા દ્વારા કેસ સાબિત કરી શકે છે. ન્યાયિક કાર્યવાહી રદબાતલ થતી નથી કે તે આરોપી જાહેર સેવકના નિર્દોષ મુક્તિના હુકમમાં પરિણમતી નથી.

૮૮.૭. (જી) જ્યાં સુધી સદર અધિનિયમની કલમ ૭ નો સંબંધ છે, વિવાદિત હકીકતોની સાબિતી પર, કલમ ૨૦ અદાલતને એવી ધારણા ઊભી કરવાનો આદેશ આપે છે કે ગેરકાયદેસર લાંચ સદર કલમમાં દર્શાવેલ હેતુ અથવા ઇનામ માટે હતી. સદર ધારણા અદાલત દ્વારા કાનૂની ધારણા અથવા કાયદામાં ધારણા તરીકે ઊભી કરવાની હોય છે. અલબત્ત, સદર ધારણા પણ ખંડનને પાત્ર છે. કલમ ૨૦ સદર અધિનિયમની કલમો ૧૩(૧)(ડી)(આઈ) અને (આઈઆઈ) ને લાગુ પડતી નથી.

૮૮.૮. (એચ) અમે સ્પષ્ટતા કરીએ છીએ કે સદર અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ કાયદામાં ધારણા એ ઉપરોક્ત પેટા-ફકરા ૮૮.૫(ઈ) માં ઉલ્લેખિત હકીકતની ધારણાથી અલગ છે, કારણ કે પ્રથમ ફરજિયાત ધારણા છે જ્યારે બાદની ધારણા પ્રકૃતિમાં વિવેકાધીન છે."

૭. ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૬૭/૨૦૧૮ માં બહુ ઉર્ફે બલરામ ઉર્ફે બાલમુકુંદ અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ સ્ટેટ ઓફ મધ્યપ્રદેશ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ નિર્દોષ મુક્તિની અપીલોમાં અપીલ અદાલતની દખલગીરી અંગેનો કાયદો અને સંબંધિત ફકરો-૯, નીચે મુજબ છે:

"૯.અપીલ અદાલત દ્વારા દખલગીરી અંગેનો કાયદો ખૂબ જ સારી રીતે સ્પષ્ટ છે. જ્યાં સુધી નિર્દોષ મુક્તિનું તારણ વિકૃત અથવા અશક્ય ન જણાય ત્યાં સુધી, તેમાં દખલગીરી વાજબી ગણાશે નહીં. જોકે, આ મુદ્દા પર ઘણા ચુકાદાઓ છે, અમે માત્ર બે ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લઈશું જે ઉચ્ચ અદાલતે પોતે જ વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં પુનઃઉત્પાદિત કર્યા છે, જે નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કર્યા છે:

"૧૩. સાધુ શરણ સિંઘ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. (૨૦૧૬) ૪ એસ.સી.સી. ૩૯૭ ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે:-

"નિર્દોષ મુક્તિ સામેની અપીલમાં જ્યાં આરોપીની તરફેણમાં નિર્દોષતાની ધારણા વધુ મજબૂત બને છે, ત્યાં અપીલ અદાલત નિર્દોષ મુક્તિના હુકમમાં માત્ર ત્યારે જ દખલ કરશે જ્યારે હકીકત અને કાયદાની વિકૃતિ હોય. જો કે, અમે માનીએ છીએ કે અદાલતની સર્વોચ્ચ વિચારણા સાર્થક ન્યાય કરવાની અને ન્યાયની નિષ્ફળતાને ટાળવાની છે જે ગુના માટે દોષિત આરોપીને નિર્દોષ મુક્ત કરવાથી ઉદ્ભવી શકે છે. દોષિતને નિર્દોષ મુક્ત કરવાથી ન્યાયની જે નિષ્ફળતા થઈ શકે છે તે નિર્દોષને દોષિત ઠરાવવા કરતાં ઓછી નથી. અપીલ અદાલતને, નિર્દોષ મુક્તિ સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની સત્તાઓના વ્યાપ અંગેના સિદ્ધાંતોનું વર્ણન કરતી વખતે, સંપૂર્ણ પુરાવાની સમીક્ષા અને પુનઃવિચાર કરવા પર કાયદામાં કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી જેના પર નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ આધારિત છે."

૧૪. તેવી જ રીતે, હરિજન ભાલા તેજા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત (૨૦૧૬) ૧૨ એસ.સી.સી. ૬૬૫ ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે:—

"તેમાં કોઈ શંકા નથી કે, જ્યાં, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓના મૂલ્યાંકન પર, બે મતો શક્ય હોય, અને નીચલી અદાલતે નિર્દોષ મુક્તિનો મત લીધો હોય, તો અપીલ અદાલતે તેમાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં. જો કે, આનો અર્થ એ નથી કે એવા તમામ કેસોમાં જ્યાં નીચલી અદાલતે નિર્દોષ મુક્તિ નોંધી છે, તેમાં દખલગીરી ન કરવી જોઈએ, ભલે મત વિકૃત હોય. જ્યાં નીચલી અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલ મત રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના વજનની વિરુદ્ધ હોય, અથવા વિકૃત હોય, ત્યાં અપીલ અદાલત માટે પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી સાચો નિષ્કર્ષ વ્યક્ત કરવા અને જો રેકૉર્ડ પર ચાર્જ વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત થાય, તો આરોપીને દોષિત ઠરાવવાનો માર્ગ હંમેશા ખુલ્લો છે.""

૮. નિર્દોષ મુક્તિની અપીલોમાં કાયદાના પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ રેકૉર્ડ પર ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું આવશ્યક છે અને સદર આરોપીઓ સામેનો ચાર્જ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે આંક ૨૯ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ અલ્કેશકુમાર કુલાભાઈ ગુંદણિયાની તપાસ કરી છે અને આ સાક્ષી ફરિયાદી છે, જેમણે આંક ૩૦ પર ફરિયાદ રજૂ કરી છે. સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ જૂનાગઢમાં "પ્રણામ પ્રોવિઝન સ્ટોર્સ" નામે કારિયાણાની

દુકાન ચલાવે છે અને સદર આરોપીઓ તેમની દુકાને સેમ્પલ લેવા આવ્યા હતા અને તે સમયે, આરોપી નં. ૧ એ રૂ. ૪૦૦/- ની ગેરકાયદેસર લાંચની રકમની માંગણી કરી હતી. કે સદર રકમ રૂ-૩ દિવસ પછી આપવાની હતી અને તેઓ સદર રકમ આપવા માંગતા ન હોવાથી, તેઓ એસીબી પોલીસ સ્ટેશન ગયા હતા અને તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૪ ના રોજ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. કે તેમણે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસરને પ્રત્યેક રૂ. ૧૦૦/- ના મૂલ્યની ચાર ચલણી નોટો આપી હતી અને પંચ સાક્ષી અને ફરિયાદીની હાજરીમાં, એન્થ્રાસીન પાવડર અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પ ટેસ્ટનું નિદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું અને છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. કે તેઓ અને શેડો સાક્ષી આરોપી નં. ૧ ના ઘર પાસે ગંગાસર રોડ ગયા હતા અને તે સમયે, તેમને જણાયું કે આરોપી નં. ૧ બહાર ગયા હતા અને પાનબીડીની દુકાને તેમની રાહ જોઈ. કે તે સમયે, આરોપી નં. ૧ જૂનાગઢ બાજુથી સ્કૂટર પર આવ્યા અને ગંગાસર રોડ પર, ફરિયાદીએ તેમને રોક્યા અને તેમની સાથે વાતચીત કરી અને તે સમયે, આરોપી નં. ૧ એ ફરિયાદીને કહ્યું કે તેમની પાસે સમય ન હોવાથી, તે આરોપી નં. ૨ ને આપી દેવા. કે તેઓ જાણતા ન હતા કે આરોપી નં. ૨ ક્યાં રહે છે પરંતુ તેમને જણાયું કે તેમનું ઘર રેલવે ટ્રેક પાસે હતું અને તેઓ તેમના ઘરે ગયા અને આરોપી નં. ૨ ઘરે હતા અને ફરિયાદી, પંચ સાક્ષી અને આરોપી નં. ૨ પાન ખાવા માટે પાનબીડીની દુકાને ગયા. કે તે સમયે, જ્યારે તેઓ પાન ખાઈને પાછા ફરી રહ્યા હતા, ત્યારે ફરિયાદીએ તેમના જમણા હાથથી ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ આરોપી નં. ૨ ને આપી અને આરોપી નં. ૨ એ તે સ્વીકારી લીધી અને પૂર્વ-નિર્ધારિત ઇશારો કરવામાં આવ્યો અને

રેડિંગ પાર્ટીના સભ્યો આવ્યા અને આરોપી નં. ૨ ને રંગેહાથ પકડી લીધા. કે બિલ અને પાવડરવાળી ચલણી નોટો આરોપી નં. ૨ પાસેથી મળી આવી હતી અને તેઓ આરોપી નં. ૧ ના ઘરે ગયા અને તેમને પકડી લીધા અને એસીબી ઓફિસે આવ્યા. સદર આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલટતપાસ દરમિયાન, ફરિયાદીએ જણાવ્યું છે કે સેમ્પલ લેવામાં આવી રહ્યા હતા ત્યારે બિલ રજૂ કરવાનું હતું અને બિલ ૨-૪ દિવસમાં આપવાનું હતું. કે તેઓ આરોપી નં. ૧ ને બિલ આપવા ગયા હતા અને આરોપી નં. ૧ એ તેમને આરોપી નં. ૨ ને બિલ આપવા કહ્યું હતું. કે તેમણે માત્ર સદર આરોપીઓ સાથે બિલ વિશે વાત કરી હતી અને આરોપી નં. ૧ સાથે ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમ વિશે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી. કે સેમ્પલ લીધા પછી, આરોપી નં. ૧ એ ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમની માંગણી કરી ન હતી અને હકીકતમાં, તેમણે તેમના પિતા અને તેમના મિત્ર સાથે વાત કરી હતી કે અધિકારીઓ તેમની દુકાને સેમ્પલ લેવા આવ્યા હતા અને તેઓએ સલાહ આપી હતી કે જો તેઓ તેમની સામે ફરિયાદ દાખલ કરશે, તો તેઓ તેમની દુકાને આવશે નહીં. કે તેમના મિત્રની સલાહ પર, સેમ્પલ લીધાના ચાર દિવસ પછી તેમણે ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને માવાણી સાહેબે કહ્યું હતું કે તેઓ આરોપી નં. ૨ સામે છટકું ગોઠવશે અને તે દિવસે, જ્યારે તેમની દુકાને સેમ્પલ લેવામાં આવી રહ્યા હતા, ત્યારે આરોપી નં. ૨ પંચ સાક્ષીઓને બોલાવવા ગયા હતા અને તેમણે સદર આરોપીઓને બિલ આપવાનું હતું પરંતુ તેમની પાસે બિલ ન હતું. કે તેમના મિત્રએ તેમને સલાહ આપી હતી કે જો તેઓ ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણીની ફરિયાદ દાખલ કરશે, તો સેમ્પલ અંગે

કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં અને ફરિયાદ દાખલ કરતી વખતે, તેઓ જાણતા હતા કે તેમણે બિલ આપવાનું હતું અને તેઓ પાવડરવાળી ચલણી નોટો સાથે બિલ આપી શકે છે અને તે કારણોસર, છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. કે સદર આરોપીઓ સાથે ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમ અંગે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી અને જ્યારે તેઓ સદર આરોપીઓને મળ્યા, ત્યારે તેમણે જણાવ્યું હતું કે આરોપી નં. ૧ એ તેમને બિલ આપવાનું કહ્યું હતું અને આરોપી નં. ૨ દ્વારા માત્ર બિલની માંગણી કરવામાં આવી હતી. કે જ્યારે આરોપી નં. ૨ ને આપવામાં આવી ત્યારે પાવડરવાળી ચલણી નોટો વાળીને બિલની અંદર મૂકવામાં આવી હતી.

૮.૧. ફરિયાદપક્ષે આંક ૩૯ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ ધીરજલાલ મનજીભાઈ ડાભીની તપાસ કરી છે અને આ સાક્ષી પંચ સાક્ષી છે જેમણે જણાવ્યું છે કે તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૨ ના રોજ, તેમને અન્ય પંચ સાક્ષી શ્યામલાલ પ્યારેલાલ કનોજિયા સાથે એસીબી ઓફિસમાં બોલાવવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેમની હાજરીમાં એન્થ્રાસીન પાવડર અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનું નિદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું અને ત્યારબાદ, છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. કે અન્ય પંચ સાક્ષી શ્યામલાલ પ્યારેલાલ કનોજિયા અને ફરિયાદી આરોપી નં. ૧ ના ઘરે ગયા અને આરોપી નં. ૧ બહાર ગયા હોવાથી, તેઓ પાછા ફર્યા. કે તેઓ બધા એસીબી ઓફિસે પાછા આવ્યા અને સાંજે, તેઓ બધા ઝાંઝરડા રોડ ગયા અને જીપ ઉભી રાખી અને ત્યારબાદ, ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષીઓ તે જ ઘરે ગયા. કે

તેઓ થોડા સમય પછી પાછા ફર્યા અને ફૂડ ઇન્સ્પેક્ટર અને ઘેમુભા પણ પાછા ફર્યા અને ત્યારબાદ, તેઓ એસીબી ઓફિસે ગયા. કે તેમને રૂ. ૧૦૦/- ની ચલણી નોટ બતાવવામાં આવી હતી અને લેમ્પ ચાલુ કરવામાં આવ્યો હતો અને ચલણી નોટ બતાવવામાં આવી હતી જે એ જ ચલણી નોટ હતી. કે તેમને કેટલાક કાગળો પર સહી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે તે કાગળો પર સહી કરી હતી. કે સાક્ષીએ પંચનામા પર તેમની સહી ઓળખી નથી અને સાક્ષીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો ન હોવાથી, તેમને હોસ્ટાઈલ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે અને વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા તેમની વિસ્તૃત ઉલટતપાસ કરવામાં આવી છે. ઉલટતપાસ દરમિયાન, તેમણે ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ ટેકો આપ્યો નથી અને સદર આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલટતપાસમાં, સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે પંચનામું એ જ અધિકારી દ્વારા લખાવવામાં આવી રહ્યું હતું અને સ્ટાફમાંથી કોઈ વ્યક્તિ તે લખી રહ્યો હતો. કે જ્યારે પંચનામું લખાઈ રહ્યું હતું ત્યારે તેઓ બહાર ઉભા હતા અને તેઓ જાણતા નથી કે પંચ સાક્ષી નં. ૧ અને ફરિયાદીને શું સૂચના આપવામાં આવી હતી. કે તેમને સ્ટાફના અન્ય સભ્યો સાથે રહેવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી અને પૂર્વ-નિર્ધારિત ઇશારો કરવામાં આવે ત્યારે આવવાનું હતું. કે તેઓ જાણતા નથી કે પૂર્વ-નિર્ધારિત ઇશારો કરવામાં આવે તે પહેલાં શું બન્યું હતું. કે ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષી નં. ૧ સદર આરોપીઓના ઘરે ગયા હતા અને ઇશારો કરવામાં આવ્યા પછી, તેઓ બધા જીપમાં બેસીને એસીબી ઓફિસે આવ્યા અને તમામ પ્રક્રિયા અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન તેઓ બહાર ઉભા રહ્યા હતા.

૮.૨. ફરિયાદપક્ષે આંક ૫૭ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બચુભાઈ નાનુભાઈ કેસરિયાની તપાસ કરી છે અને આ સાક્ષી જૂનાગઢમાં એસીબી ઓફિસમાં એએસઆઈ તરીકે કામ કરતા હતા અને ટ્રેપના સમયે, સાક્ષી લેમ્પ ઓપરેટર હતા અને રેડિંગ પાર્ટીના સભ્ય પણ હતા. સાક્ષીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે અને તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૪ ના રોજ બનેલી તમામ ઘટનાઓ વિશે જુબાની આપી છે. સાક્ષી રેડિંગ પાર્ટીના સભ્ય હતા અને તેમણે જણાવ્યું છે કે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર માવાણી સાહેબે છટકું ગોઠવ્યું હતું અને સાક્ષી તેમની સાથે હતા અને ત્યારબાદ, પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી માવાણી સાહેબે તપાસ હાથ ધરી હતી અને ચાર્જશીટ દાખલ કરી હતી. સદર આરોપીઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલટતપાસ દરમિયાન, સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે જ્યારે ફરિયાદી અને પંચ સાક્ષી આરોપી નં. ૧ ના ઘરે ગયા, ત્યારે તેઓ દૂર ઉભા હતા અને જ્યારે તેઓ પાછા ફર્યા, ત્યારે ફરિયાદીએ તેમને કહ્યું કે સદર આરોપીઓ ઘરે ન હતા. કે જ્યારે તેઓ જીપ તરફ જઈ રહ્યા હતા, ત્યારે સદર આરોપીઓ અચાનક આવ્યા અને તેઓ જ્યાં ઉભા હતા તે જગ્યાએથી, તેઓ ફરિયાદી, પંચ સાક્ષી નં. ૧ અને આરોપી નં. ૧ ને જોઈ શકતા હતા પરંતુ તેઓ તેમની વાતચીત સાંભળી શકતા ન હતા. કે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી માવાણી સાહેબ દ્વારા તેમની હાજરીમાં આરોપી નં. ૧ નો ખુલાસો નોંધવામાં આવ્યો હતો અને તે સમયે, આરોપી નં. ૧ એ જણાવ્યું છે કે તેમણે ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમની માંગણી કરી નથી અને તેઓ ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી વિશે કંઈ જાણતા નથી. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમણે

ફરિયાદી અને આરોપી નં. ૨ વચ્ચે ચલણી નોટોની કોઈ આપ-લે જોઈ નથી.

૯. રેકૉર્ડ પરના ફરિયાદપક્ષના પુરાવાઓનું ઝીણવટભર્યું પૃથ્થકરણ કરતાં, એવું ફલિત થાય છે કે આરોપી નં. ૧, જેઓ મદદનીશ કમિશનર, ખોરાક અને આયુર્વેદિક નિયંત્રણ વિભાગ, જૂનાગઢની કચેરીમાં ફૂડ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે કામ કરતા હતા, તેઓ આરોપી નં. ૨ સાથે ગયા હતા, જેઓ જૂનાગઢમાં તળાવ દરવાજા ખાતે આવેલી "પ્રણામ પ્રોવિઝન સ્ટોર" નામની ફરિયાદીની દુકાનમાં સેમ્પલ લેવા માટે હેલ્પર હતા અને સેમ્પલ એકત્ર કરવા માટે સદર આરોપીઓ ફરિયાદીની દુકાને આવ્યા હતા તે હકીકત ફરિયાદીને પસંદ ન હતી. કે ફરિયાદીને તેમના મિત્ર દ્વારા સલાહ આપવામાં આવી હતી કે જો તેઓ એસીબી પોલીસ સ્ટેશનમાં સદર આરોપીઓ સામે ફરિયાદ દાખલ કરશે, તો અધિકારીઓ તેમની દુકાને સેમ્પલ લેવા આવશે નહીં. તદનુસાર, સેમ્પલ લીધાના ચાર દિવસ પછી, ફરિયાદીએ એસીબી પોલીસ સ્ટેશનમાં ફરિયાદ દાખલ કરી છે. કે જે દિવસે સદર આરોપીઓએ સેમ્પલ લીધા હતા તે દિવસે, ફરિયાદી પાસેથી કોઈ માંગણી કરવામાં આવી ન હતી. કે તે સમયે, ફરિયાદીએ તે વસ્તુઓનું બિલ આપ્યું ન હતું, જેના માટે, સદર આરોપીઓ દ્વારા સેમ્પલ લેવામાં આવ્યા હતા અને બિલ આપવાના બહાને, ફરિયાદી ટ્રેપના સમયે શેડો સાક્ષી સાથે ગયા હતા. ફરિયાદીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે ટ્રેપના દિવસે, ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈપણ રકમ અંગે કોઈપણ પ્રકારની કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી અને માત્ર એક જ વાતચીત થઈ હતી જે સદર આરોપીઓને આપવાના બિલ અંગે હતી. કે

આરોપી નં. ૧ એ બિલ લેવાની ના પાડી હતી અને ફરિયાદીને આરોપી નં. ૨ નું બિલ આપવા કહ્યું હતું અને ત્યારબાદ, ફરિયાદી અને શેડો સાક્ષી આરોપી નં. ૨ ના ઘરે ગયા હતા અને તે સમયે પણ, ફરિયાદી અને આરોપી નં. ૨ વચ્ચે માત્ર બિલ અંગે જ વાતચીત થઈ હતી. સમગ્ર પુરાવામાં, ફરિયાદપક્ષ ટ્રેપના સમયે હાજર રહેલા શેડો સાક્ષીનો પુરાવો રજૂ કરી શક્યા નથી કારણ કે તેઓ મૃત્યુ પામ્યા હતા અને અન્ય સાક્ષી ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ ધીરજલાલ મનજીભાઈ ડાભી રેડિંગ પાર્ટીના સભ્ય હતા અને અન્ય સ્ટાફ સભ્યો સાથે જીપમાં હતા. કે પંચ સાક્ષી સંપૂર્ણપણે હોસ્ટાઈલ થયા છે અને ફરિયાદપક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો નથી અને સમગ્ર પુરાવામાં, ફરિયાદપક્ષના પુરાવામાં અગાઉની માંગણી અથવા માંગણીના તત્વો પ્રસ્થાપિત થતા નથી. કે રેડિંગ પાર્ટીના સભ્ય રહેલા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બચુભાઈ નાનુભાઈ કેસરિયાની જુબાની પરથી, એવું ફલિત થાય છે કે ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર, પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી માવાણી સાહેબે તેમની હાજરીમાં ફરિયાદ નોંધી હતી અને ત્યારબાદ, છટકું ગોઠવ્યું હતું અને સમગ્ર તપાસ હાથ ધરી હતી અને ચાર્જશીટ દાખલ કરી હતી અને આ પોતે જ ફરિયાદપક્ષના કેસની વિશ્વસનીયતા પર શંકાનો પડછાયો પાડે છે. એવું જણાય છે કે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી માવાણી સાહેબે ફરિયાદ નોંધવાના તબક્કેથી માંડીને, છટકું ગોઠવવા તેમજ પંચ સાક્ષીઓ અને રેડિંગ પાર્ટીના સભ્યો અને ચાર્જશીટ દાખલ કરવા સુધીની તપાસ હાથ ધરવાની તમામ ભૂમિકાઓ નિભાવી છે. પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી માવાણી સાહેબની આ કાર્યવાહી ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્ર અને નિષ્પક્ષ તપાસના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ છે અને તે

ફરિયાદપક્ષના કેસની વિશ્વસનીયતા પર મોટી શંકા ઉભી કરે છે. તપાસ અધિકારીને ફરિયાદી કરતાં કોઈ ઉચ્ચ સ્તર પર મૂકી શકાય નહીં, જેમની હાજરીમાં, ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હોય અને જેમણે છટકું ગોઠવ્યું હોય અને ફરિયાદી પોતે તપાસની એકમાત્ર એજન્સી હોઈ શકે નહીં. તે પ્રસ્થાપિત કાયદો પણ છે કે નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષપાત તપાસ પર શંકા કરવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હોવો જોઈએ. સદર મંતવ્યને એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૯૮૫ માં નોંધાયેલા ભગવાન સિંહ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાનના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય દ્વારા સમર્થન મળે છે, જેને આ અદાલત દ્વારા ૧૯૯૮ (૧) જી.એલ.આર. ૯૨૪ માં નોંધાયેલા કનુભાઈ કાંતિભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાતના કેસમાં તેમજ ૧૯૯૮ (૧) જી.એલ.આર. ૯૪૩ માં નોંધાયેલા ગોપાલ લાલ ઘીસુલાલ છીપા અને અન્ય વિરુદ્ધ ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાતના કેસમાં અનુસરવામાં આવ્યું છે. કે આ ગણતરી પર, ફરિયાદપક્ષનો કેસ ખામીથી પીડાય છે અને આ હકીકત પોતે જ સમગ્ર તપાસને દૂષિત કરવા માટે પૂરતી છે અને તદનુસાર આવી તપાસ પર આધારિત સમગ્ર કાર્યવાહી રદ થવાને પાત્ર છે. આમ છતાં, ટ્રેપ લેઇંગ ઓફિસર અને તપાસ અધિકારી શ્રી માવાણી સાહેબની સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત સમક્ષ તપાસ કરવામાં આવી નથી અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ બચુભાઈ નાનુભાઈ કેસરિયાનો પુરાવો ફરિયાદપક્ષને બહુ મદદરૂપ નથી કારણ કે સાક્ષીએ સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે તેમણે પાવડરવાળી ચલણી નોટોની કોઈ સ્વીકૃતિ જોઈ નથી અને ફરિયાદી અને સદર આરોપીઓ વચ્ચેની વાતચીત સાંભળી નથી અને સદર આરોપીઓ દ્વારા કોઈ માંગણી કરવામાં આવી

હતી કે કેમ તે કહી શકતા નથી.

૧૦. સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં તમામ પુરાવાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરી છે અને જણાવ્યું છે કે ફરિયાદપક્ષે માંગણી, સ્વીકૃતિ અને પાવડરવાળી ચલણી નોટોની રિકવરીના તત્વો સાબિત કર્યા નથી અને ફરિયાદપક્ષના સમગ્ર પુરાવામાં, સદર આરોપીઓ સામેનો કેસ વ્યાજબી શંકાની પેલે પાર સાબિત થયો નથી.

૧૧. સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાના તમામ પાસાઓની ચર્ચા કરી છે અને નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે સદર આરોપીઓની દોષિત ઠરાવણીને સમર્થન આપવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય પુરાવો નથી અને ફરિયાદપક્ષ સદર આરોપીઓ સામેનો ચાર્જ પ્રસ્થાપિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયું છે. તે પ્રસ્થાપિત કાયદો છે કે જ્યાં સુધી પુરાવા સ્પષ્ટ, સચોટ અને વિશ્વસનીય ન હોય ત્યાં સુધી, કોઈ દોષિત ઠરાવણી નોંધી શકાય નહીં અને સમગ્ર પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરતાં, પુરાવા વિપરીત છે અને વિશ્વાસપાત્ર હોવાથી દૂર છે. બહુ ઉર્ફે બલરામ ઉર્ફે બાલમુકુંદ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં વિદ્વાન સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ, નિર્દોષ મુક્તિના તારણમાં દખલ કરવા માટે અપીલ અદાલતનો વ્યાપ મર્યાદિત છે અને જ્યાં સુધી સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ચુકાદા અને હુકમમાં કોઈ વિકૃતિ અને ગેરકાયદેસરતા ન જણાય ત્યાં સુધી, અપીલ અદાલત માત્ર ન્યાયની કોઈ નિષ્ફળતા ન થઈ હોય તેની ખાતરી કરવા માટે દખલ કરશે. હાલના કેસમાં, સદર આરોપીઓ દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચ માટે

કોઈ માંગણી કરવામાં આવી હોવાનો અથવા સદર આરોપીઓએ ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમ સ્વીકારી હોવાનો કોઈ પુરાવો નથી અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણો ન્યાયી અને યોગ્ય છે. આ અદાલતે સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતના તારણોનું અવલોકન કર્યું છે અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલતે પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે અને સકારણ ચુકાદા અને હુકમમાં સદર આરોપીઓને નિર્દોષ મુક્ત કર્યા છે અને સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણોમાં કોઈ વિકૃતિ અથવા ગેરકાયદેસરતા નથી. આ અદાલત સદર વિદ્વાન નીચલી અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણો, કારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને નિર્દોષ મુક્તિના પરિણામી હુકમ સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છે.

૧૨. આ અદાલતને વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી અને હાલની અપીલ ગુણદોષ વગરની છે અને પરિણામે, તે નામંજૂર કરવામાં આવે છે. સદર વિદ્વાન બીજા ફાસ્ટ ટ્રેક જજ, જૂનાગઢ દ્વારા તારીખ ૧૨.૧૦.૨૦૦૭ ના રોજ સ્પેશિયલ (એસીબી) કેસ નં. ૩/૧૯૯૫ માં પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને નિર્દોષ મુક્તિનો હુકમ આથી કાયમ રાખવામાં આવે છે. જામીન ખત રદ કરવામાં આવે છે.

૧૩. રેકૉર્ડ અને પ્રોસિડિંગ્સ તાત્કાલિક સંબંધિત નીચલી અદાલતને પાછા મોકલવામાં આવે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.